

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

2926

Vragen van de leden **Lodders** en **Nijkerken-de Haan** (beiden VVD) aan de Staatssecretarissen van Financiën en de Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid over *het bericht «Belastingdienst weer in de fout: veel te veel toeslag voor arbeidsmigranten»* (ingezonden 1 maart 2021).

Antwoord van Staatssecretaris **Van Huffelen** (Financiën – Toeslagen en Douane) en Minister **Koolmees** (Sociale Zaken en Werkgelegenheid) (ontvangen 26 mei 2021). Zie ook Aanhangsel Handelingen, vergaderjaar 2020–2021, nr. 2121.

Vraag 1

Kent u het bericht «Belastingdienst weer in de fout: veel te veel toeslag voor arbeidsmigranten»?¹

Antwoord 1

Ja.

Vraag 2

Wat is uw reactie op deze berichtgeving?

Antwoord 2

Wij streven ernaar iedere toeslaggerechtigde de toeslag toe te kennen waar hij/zij recht op heeft. Wanneer dit onverhoopt niet goed gaat, of wanneer burgers met (hoge) terugvorderingen geconfronteerd worden, betreuren we dat. Graag zetten wij hieronder uiteen hoe het proces rond toekennen van het kindgebondenbudget (kgb) werkt en hoe dit bij arbeidsmigranten in het bijzonder kan uitpakken. Dit geeft op veel van de onderstaande vragen antwoord. Wij verwijzen daarom bij andere antwoorden regelmatig naar dit antwoord.

Uitgangspunt toeslagenstelsel

Jaarlijks hebben circa 1 miljoen huishoudens recht op kgb. Deze toeslag is bedoeld voor mensen met een laag- of middeninkomen en (jonge) kinderen. Dit is vaak een doelgroep waarbij het toeslagenstelsel niet altijd aansluit bij het doenvermogen van de burger.

¹ RTL Nieuws, 27 februari 2021 (<https://www.rtlnieuws.nl/nieuws/artikel/5215947/belastingdienst-toeslagen-kindgebonden-budget-arbeidsmigranten>)

Voor de vaststelling en toekenning van het kgb gebruikt de Belastingdienst/Toeslagen gegevens uit de Basisregistratie Personen (BRP) waarbij alleen die gegevens verwerkt kunnen worden die gekoppeld zijn aan een BSN. Het gebruik van het BSN houdt verband met de geautomatiseerde systemen van de Belastingdienst/Toeslagen en is voor wat betreft de aanvrager van een toeslag vastgelegd in artikel 1b van het Uitvoeringsbesluit Algemene wet inkomensafhankelijke regelingen. Daarnaast worden gegevens uit de aanvraag van de belanghebbende zelf gebruikt. Voor specifiek het kgb geldt dat wanneer burgers al een andere toeslag ontvangen (vaak zorgtoeslag) en er wordt kinderbijslag ontvangen, er volgens de wet tevens een aanvraag voor kgb is gedaan. De Belastingdienst/Toeslagen kent daarop kgb toe op basis van gegevens gebruikt bij de vaststelling van de andere toeslag. Deze automatische toekenning is in wetgeving opgenomen om burgers zo goed mogelijk van dienst te zijn.

Het automatisch toekennen en het «voorinvullen» van deze gegevens maakt het voor burgers eenvoudiger om een toeslag aan te vragen en helpt veel fouten bij de aanvraag te voorkomen. Keerzijde van deze werkwijze is dat onvolledige gegevens uit een eerdere aanvraag doorwerken in de aanvraag kgb. Ook is het niet mogelijk om de authentieke gegevens (afkomstig uit de BRP) in de aanvraag aan te vullen of te wijzigen en is de verwerking van gegevens zonder BSN van aanvrager en/of toeslagpartner niet mogelijk.

Vaststellen toeslag

Het algemene proces werkt zodanig dat als de gegevens uit de BRP en uit de (eerdere) aanvraag juist en volledig zijn, en er wordt voldaan aan de overige voorwaarden, de toeslag op de juiste wijze wordt toegekend. Dit betekent dat als de Belastingdienst/Toeslagen een toeslagpartner kan vaststellen het kgb zonder verhoging voor alleenstaande ouders (de alleenstaande ouderkop, hierna: alo-kop) wordt toegekend. Als er geen toeslagpartner kan worden vastgesteld, wordt kgb inclusief de alo-kop toegekend.² De alo-kop bedraagt voor 2021 maximaal € 3.242,- per jaar.

Voor de vaststelling van het toeslagpartnerschap worden adresgegevens en gegevens over een eventueel huwelijk of geregistreerd partnerschap en ouder-kindrelaties uit de BRP gebruikt. Voor situaties waarin beide partners in Nederland wonen (als inwoner in de BRP staan met een Nederlands adres en BSN), kan het toeslagpartnerschap met deze gegevens vrijwel altijd worden vastgesteld.

Wanneer sprake is van een mogelijke partner in het buitenland is een juiste vaststelling en toekenning van het kgb complex en niet altijd goed mogelijk. De BRP (met gegevens over inwoners van Nederland en anderen met een relatie met de Nederlandse overheid, zogenaamde niet-ingezetenen) bevat namelijk niet alle benodigde gegevens om in alle gevallen vast te kunnen stellen of iemand een toeslagpartner in het buitenland heeft:

- Gegevens over een partner anders dan een partner bij huwelijk of geregistreerd partnerschap worden nooit geregistreerd in de BRP;
- Van niet-ingezetenen (waaronder tijdelijk in Nederland verblijvende arbeidsmigranten) worden geen gegevens over huwelijk/geregistreerd partnerschap geregistreerd;
- Arbeidsmigranten blijven vaak te lang als niet-ingezetenere geregistreerd staan (terwijl zij feitelijk verblijf in Nederland houden). Dan worden er dus ook geen gegevens over huwelijk/geregistreerd partnerschap geregistreerd;
- Bij inschrijving als ingezetene (bij langer verblijf in Nederland) wordt de partner als deze in het buitenland woont niet zelf ingeschreven, maar worden de gegevens op de persoonslijst van de geregistreerde opgenomen (een BSN is daarvoor niet noodzakelijk). Ook komt het vaak voor dat niet alle gegevens over een eventuele partner worden geregistreerd (bijvoorbeeld door ontbreken juiste brondocumenten);

² Op basis van de Europese Coördinatieverordeningen wordt door middel van prioriteitsregels bepaald welk land de gezinsbijslag als eerste uitbetaalt. Dit betekent dat als Nederland voorgaat, het recht op een gezinstoeslag, zoals het kindgebonden budget incl. alo-kop volledig wordt uitbetaald. Indien een ander land voorgaat, vindt anticumulatie plaats.

- Specifiek voor statushouders met een partner in het buitenland is het vaak niet mogelijk dat de partner zich (als niet-ingezetene) laat registreren. Dit omdat relevante gegevens bijvoorbeeld verloren zijn gegaan of niet kunnen worden geverifieerd.

Oplossingen en maatregelen

Het (financiële) belang van het beschikken over de juiste partnergegevens is met de invoering van de alo-kop in 2015 sterk toegenomen. In toenemende mate werd duidelijk dat de vaststelling van kgb in situaties met een buitenlandcomponent niet altijd goed mogelijk is. Vanaf dat moment is gezocht naar oplossingen en zijn maatregelen genomen om het toeslagpartnerschap beter te kunnen vaststellen om daarmee onterechte toekenning van een Alo-kop te voorkomen.

Uitbreiden RNI

Bij de inwerkingtreding van de Wet BRP (als opvolger van de Wet gemeentelijke basisadministratie persoonsgegevens, waarbij de BRP werd uitgebreid met het registreren van gegevens van niet-ingezetenen, bekend als RNI) is bezien of het registreren van de verwantschapsgegevens voor niet-ingezetenen in de BRP tot de mogelijkheden behoorde. Het toenmalige kabinet heeft daar echter niet toe besloten. Dit omdat er onvoldoende zekerheid was dat deze gegevens op een acceptabel niveau van actualiteit en juistheid gehouden zouden kunnen worden.

Verwantschapsquery SVB

In reactie daarop is in 2015 een tijdelijke oplossing, de zogenaamde verwantschapsquery, ontwikkeld. Met behulp van deze query biedt de SVB de Belastingdienst/Toeslagen signalen over (buitenlandse) partnergegevens waarover de SVB beschikt op grond van haar taak om de samenloop met buitenlandse gezinsbijslagen vast te stellen.³ Voor deze taak is o.a. de aanwezigheid van een (werkende) partner in het thuisland relevant. Via zusterorganisaties in het buitenland laat de SVB buitenlandse registraties van persoonsgegevens en partnergegevens verifiëren die nodig zijn voor de beoordeling van het recht op kinderbijslag. Op basis van deze gegevens kan de Belastingdienst/Toeslagen in een aantal gevallen alsnog een toeslagpartner (in het buitenland) in de eigen systemen registreren. Deze informatie-uitwisseling tussen de SVB en de Belastingdienst/Toeslagen is daarmee behulpzaam maar is niet sluitend en biedt geen structurele oplossing:

- De gegevens uit de verwantschapsquery zijn niet altijd van voldoende kwaliteit om als hard gegeven voor de vaststelling van het kgb te beschouwen. Gegevens over de duur van de verwantschap die nodig zijn voor de vaststelling van het kgb maken geen onderdeel uit van de informatie-uitwisseling;
- De SVB registreert de (voor de uitvoering van de kinderbijslag) relevante (partner)gegevens op het moment dat kinderbijslag wordt aangevraagd, maar houdt deze gegevens alleen actueel voor zover deze nodig zijn voor de uitvoering van de Algemene Kinderbijslagwet;
- De partnerdefinities in de sociale zekerheid wijken af van die in de toeslagenwetgeving waardoor de registratie van een partner bij de SVB niet automatisch betekent dat er sprake is van een toeslagpartner voor het kgb.

Alo-kop stopknop

Specifiek voor statushouders met een partner in het buitenland is het mogelijk gemaakt dat zij op verzoek kunnen afzien van de Alo-kop. De reden hiervoor is dat vluchtelingen als gevolg van hun situatie vaak niet meer beschikken over (een betrouwbare kopie van) de relevante documentatie. Het

³ In de Europese coördinatieverordening is bepaald dat als voor een kind in twee verschillende lidstaten recht bestaat op een gezinsbijslag, er door middel van prioriteitsregels bepaald wordt welke lidstaat de gezinsbijslag als eerste uitbetaalt. Het andere land vult aan tot de hoogte waarop een ouder recht heeft in dat land (anticumulatie). Zo lopen burgers geen rechten mis, maar krijgen ze ook niet dubbel.

is daarom niet (altijd) mogelijk aan hun partner een BSN toe te kennen dat de Belastingdienst/Toeslagen nodig heeft om een partner te kunnen registreren. De Belastingdienst/Toeslagen heeft daarvoor een samenwerkingsconvenant met VluchtelingenWerk Nederland, die deze verzoeken namens vluchtelingen kan indienen.

Aanleveren partnergegevens bij de Belastingdienst/Toeslagen

Sinds maart 2021 kunnen toeslaggerechtigden met een partner in het buitenland de partnergegevens bij de Belastingdienst/Toeslagen aanleveren middels een formulier op de site. Daarbij worden gegevens (een huwelijksakte, een partnerschapsakte of een door een notaris opgemaakt samenlevingscontract) uitgevraagd waarmee de Belastingdienst/Toeslagen de toeslagpartner kan vaststellen en registreren in de eigen systemen. De Belastingdienst/Toeslagen kan ervoor kiezen de partner vervolgens als niet-ingezetene te laten registreren in de BRP.⁴ De partner verkrijgt daarmee een BSN dat noodzakelijk is voor de verwerking van de partnergegevens in de systemen van de Belastingdienst/Toeslagen. De vindbaarheid en de toelichting bij het formulier zijn recent op de site van de Belastingdienst/Toeslagen verbeterd.

Verdere verbeteringen

Naar aanleiding van de Beleidsdoorlichting Tegemoetkoming Ouders⁵ is het proces van verrekening van de buitenlandse bijlagen en het controleren van (partner)gegevens in het buitenland met het oog op vereenvoudiging en verbetering onderzocht. De Belastingdienst/Toeslagen, SVB en onze beide departementen hebben op basis daarvan verschillende oplossingsrichtingen geformuleerd. Het voornemen was om voor de zomer van 2020 de oplossingsrichtingen uitgewerkt te hebben en mogelijke eerste verbetervoorstellen te kunnen doen. Als gevolg van de Coronacrisis en de herstelactie van het kgb⁶ is dit niet gelukt. Wij verwachten dit jaar met de uitwerkingen en eventuele voorstellen tot verbetering te komen.

Naast verbetering van het uitvoeringsproces zet het kabinet in op een verbetering van de registratie in de BRP van niet-ingezetenen, waaronder arbeidsmigranten. In het kader van de Ontwikkelagenda BRP vindt een aantal acties plaats om de registratie van niet-ingezetenen in de BRP te verbeteren:

- Er vindt onderzoek plaats naar de mogelijkheden tot uitbreiding van de gegevens die worden bijgehouden in de BRP over niet-ingezetenen (huwelijk, kinderen en overlijden).⁷ Hiermee zou een bijdrage kunnen worden geleverd aan het kunnen bepalen van de aanwezigheid van een toeslagpartner.
- Er wordt gewerkt aan het verbeteren van de registratie van arbeidsmigranten, mede naar aanleiding van de adviezen van het Aanjaagteam bescherming arbeidsmigranten.⁸
- De site WorkinNL.nl is online gegaan waarop arbeidsmigranten in hun eigen taal informatie vinden over werken, wonen, vervoer en zorg in Nederland. Voor de zomer wordt specifieke informatie over het aanvragen van Toeslagen aan de site toegevoegd. Daarbij zal worden gewezen op het belang van het aanleveren van de partnergegevens aan de belastingdienst/Toeslagen en een juiste en volledige registratie in het BRP ten behoeve van het aanvragen van toeslagen.

Vraag 3

Deelt u de mening dat het pijnlijk is dat de Belastingdienst opnieuw en een langere periode in de fout is gegaan met de uitvoering van een regeling waardoor mogelijk ruim 15.000 arbeidsmigranten te veel kindgebonden budget hebben ontvangen?

⁴ De Belastingdienst/Toeslagen is sinds 2014 Aangewezen Bestuursorgaan (ABO) voor de RNI en bevoegd om niet-ingezetene te laten registreren in de BRP. Kamerstuk 33 219, nr. 2

⁵ Kamerstuk 30 982, nr. 46

⁶ Kamerstuk 35 010, nr. 6

⁷ Kamerstuk 27 859, nr. 146

⁸ Kamerstuk 29 861, nr. 55

Antwoord 3

Het is niet bekend in hoeveel gevallen er door de Belastingdienst/Toeslagen onterecht van wordt uitgegaan dat geen sprake is van een toeslagpartner. Wel is bekend dat in totaal aan circa 5.000 alleenstaande ouders waarvan het kind niet in Nederland woont kgb wordt toegekend. Hierbij gaat het niet uitsluitend om arbeidsmigranten, maar bijvoorbeeld ook om grensarbeiders. Wij verwijzen u ook naar het antwoord op vraag 2.

Vraag 4

Klopt het dat, zoals verwoord in het artikel, de Belastingdienst de toeslagen toekent op basis van foute informatie in zijn eigen systemen? Kunt u toelichten waarom dit gebeurt?

Antwoord 4

De Belastingdienst/Toeslagen registreert niet of een toeslagontvanger een arbeidsmigrant is. Het is daarom niet vast te stellen hoeveel arbeidsmigranten te veel kgb hebben ontvangen of hoe vaak de alo-kop is teruggevorderd bij deze doelgroep. Wel is bekend dat in totaal aan circa 5.000 alleenstaande ouders waarvan het kind niet in Nederland woont kgb is toegekend. Hierbij gaat het niet uitsluitend om arbeidsmigranten, maar bijvoorbeeld ook om grensarbeiders.

Vraag 5

Kunt u verklaren waarom deze werkwijze nog steeds gaande is, terwijl de Sociale Verzekeringsbank (SVB) in het artikel erkent dat deze situatie al vanaf 2016 gaande is en de Belastingdienst erkent dat het probleem al jarenlang bestaat?

Antwoord 5

Dit is helaas het gevolg van het huidige toeslagenstelsel met voorschotten, sterke inkomensafhankelijkheid en veel complexe grondslagen in combinatie met een automatische verwerking van gegevens die sterk afhankelijkheid zijn van een volledige en juiste registratie van partnergegevens die niet makkelijk voor handen zijn. Dit speelt met name in situaties waarin sprake is van een proces van verrekening van de buitenlandse bijlagen en het controleren van (partner)gegevens in het buitenland.

Vraag 6

Kunt u zich voorstellen dat mensen, als zij persoonlijke informatie delen met de overheid, ervan uitgaan dat zij te maken hebben met een overheid, zeker in deze situatie waarbij de SVB informatie vergaart en aanlevert aan de Belastingdienst voor de uitvoering van de regeling? Zo ja, hoe heeft u deze situatie dan zo lang kunnen laten bestaan? Bij welke andere regelingen of diensten van de overheid komt deze situatie voor?

Antwoord 6

Mede ingegeven door de gedachte dat burgers te maken hebben met één overheid, maakt de Belastingdienst/Toeslagen voor het vaststellen van de hoogte van het kgb zoveel mogelijk gebruik van reeds beschikbare gegevens. Voor zover het authentieke gegevens uit een basisregistratie (BRP) betreft, is gebruik in beginsel⁹ verplicht. Dit maakt onderdeel uit van het stelsel van basisregistraties, de daarbij geldende afspraken en de automatische verwerking en de beperking daarvan zoals aangegeven in het antwoord op vraag 2. Naast deze gegevens maakt de Belastingdienst/Toeslagen gebruik van gegevens uit de aanvraag en de eigen systemen. In het antwoord op vraag 2 is de rol van de SVB in het proces van verrekening van de buitenlandse bijlagen en het controleren van (partner)gegevens

⁹ Uitvoeringsinstanties en andere overheidsorganen zijn op grond van de Wet BRP in beginsel verplicht om gebruik te maken van gegevens uit de BRP. Er zijn echter uitzonderingen opgenomen op dat uitgangspunt. Eén van de uitzonderingen is dat mag worden afgeweken van de gegevens in de BRP indien een goede vervulling van de taak dat vereist. Daarmee is in de wet gewaarborgd dat het bestuursorgaan, belast met de uitvoering van sectorale regelgeving, invulling kan geven aan zijn eigen verantwoordelijkheid om ten aanzien van de individuele burger te beslissen over het toekennen van een voorziening of het opleggen van een verplichting.

in het buitenland uiteengezet. De informatie-uitwisseling die hieruit voortkomt, is niet gebaseerd op een wettelijke taak van de SVB in het vergaren van (toeslagpartner)gegevens voor de uitvoering van de Wet op het Kindgebonden budget (WKB) en kan niet in alle gevallen worden gebruikt om het toeslagpartnerschap mee vast te stellen. Burgers die een toeslag aanvragen zijn gehouden om de gegevens van de toeslagpartner (die in het buitenland verblijft) bij de Belastingdienst/Toeslagen te melden. Daarbij realiseren wij ons dat dit veel vraagt van het doenvermogen van burgers. In antwoord op vraag 2 is aangegeven dat het kabinet streeft naar vereenvoudiging en verbeteringen van het proces.

Vraag 7

Hoeveel signalen heeft de Belastingdienst de afgelopen zeven jaren ontvangen van mensen die het betreft, belastingadministratiekantoren, belastingadviesbureaus en/of anderen die deze situatie hebben aangekaart (graag een overzicht over de signalen van de afgelopen zeven jaar, per jaar)?

Antwoord 7

Er vindt geen specifieke registratie van signalen van arbeidsmigranten of hun vertegenwoordigers plaats. Concrete signalen zijn ons daarom niet bekend.

Vraag 8

Wat heeft de Belastingdienst met deze signalen gedaan en welke reactie hebben de bij vraag 7 genoemde ontvangen? Binnen welke termijn zijn meldingen over personen aangepast in de systemen?

Antwoord 8

Genoemde signalen zijn ons niet bekend. De signalen die wel zijn ontvangen, hadden vooral betrekking op statushouders. Voor statushouders is met Vluchtelingenwerk Nederland een convenant afgesloten. Zie ook het antwoord op vraag 2.

Vraag 9

Klopt het dat er minimaal negen administratiekantoren aan de bel hebben getrokken over de situatie en daarbij de juiste familiegegevens hebben verstrekt, maar mensen nog steeds een te hoog kindgebonden budget ontvangen? Zo nee, kunt u uw antwoord onderbouwen?

Antwoord 9

Deze concrete signalen zijn ons niet bekend.

Vraag 10

Klopt het in het artikel genoemde percentage van 50 procent van alle aanvragen van toeslagen waarbij het mis gaat? Hoe kunt u verklaren dat de door het administratiekantoor aangeleverde informatie niet verwerkt wordt en daarmee dus een te hoge toeslag wordt uitgekeerd met alle gevolgen van dien? Zo niet, waarom niet?

Antwoord 10

Het is door de Belastingdienst/Toeslagen niet vast te stellen in hoeveel gevallen arbeidsmigranten onterecht een alo-kop ontvangen. De Belastingdienst/Toeslagen kan alleen afzien van de toekenning van een alo-kop als een toeslagpartner kan worden vastgesteld. Arbeidsmigranten of administratiekantoren worden als zij contact opnemen met de Belastingdienst/Toeslagen zo goed mogelijk geholpen om de registratie van de partnergegevens in de systemen van de Belastingdienst/Toeslagen en de registratie van de partner zelf mogelijk te maken. Dat kan echter alleen wanneer de toeslaggerechtigde en zijn//haar partner beschikt over (een kopie van) de relevante documentatie. Dit kan daarom niet uitsluitend over de telefoon en duurt daarmee langer, afhankelijk van de beschikbaarheid van de noodzakelijke documentatie. Zodra de mutatie heeft plaatsgevonden, is deze binnen 24 uur zichtbaar in MijnToeslagen. De nieuwe beschikking volgt regulier binnen één maand na

de mutatie. Vervolgens ontvangt de burger bij de eerst volgende betaling¹⁰ het aangepaste bedrag (dus zonder alo-kop). Als de mutatie net na het moment van het opmaken van beschikkingen wordt gedaan dan schuift de ontvangst van de nieuwe beschikking een maand op. Voor zover bekend, hebben wij geen signalen dat verzoeken niet worden opgevolgd.

Vraag 11

Vanaf wanneer werd het voor de Belastingdienst duidelijk dat er fouten in het proces zaten waardoor niet alleen vluchtelingen maar ook arbeidsmigranten te veel aan kindgebonden budget hebben ontvangen?

Antwoord 11

Met de invoering van de alo-kop in 2015 nam het (financiële) belang van het beschikken over de juiste partnergegevens sterk toe. In toenemende mate werd duidelijk dat de vaststelling van kgb in situaties met een buitenlandcomponent niet altijd goed mogelijk is. Vanaf dat moment is gezocht naar oplossingen. Er zijn maatregelen genomen om het toeslagpartnerschap beter te kunnen vaststellen om daarmee onterechte toekenning van een alo-kop te voorkomen.

Vraag 12

Wat heeft u en wat heeft de Belastingdienst vanaf dat moment (vraag 11) gedaan om het uitvoeringsproces te wijzigen?

Antwoord 12

Sinds 2015 zijn oplossingen onderzocht en verbeteringen doorgevoerd:

- Bij de inwerkingtreding van de Wet BRP (waarbij de BRP werd uitgebreid met het registreren van gegevens van niet-ingezetenen, bekend als RNI) is bezien of het registreren van de verwantschapsgegevens voor niet-ingezetenen in de BRP tot de mogelijkheden behoorde. Dat bleek niet het geval.
- In reactie daarop is een tijdelijke oplossing, de zogenaamde verwantschapsquery, ontwikkeld waardoor een deel van de problematiek kan worden ondervangen.
- Specifiek voor statushouders met een partner in het buitenland is het mogelijk gemaakt dat zij op verzoek kunnen afzien van de alo-kop.
- Sinds maart 2021 kunnen toeslaggerechtigden met een partner in het buitenland de partnergegevens bij de Belastingdienst/Toelagen aanleveren middels een formulier op de site.
- Op dit moment wordt het proces van verrekening van de buitenlandse bijlagen en het controleren van (partner)gegevens in het buitenland met het oog op vereenvoudiging en verbetering onderzocht.
- Daarnaast zet het kabinet in op een verbetering van de registratie in de BRP van niet-ingezetenen, waaronder arbeidsmigranten.

Wij verwijzen u ook naar het antwoord op vraag 2.

Vraag 13

Kunt u toelichten waarom u op dezelfde wijze doorgaat met het toekennen van het kindgebonden budget als u weet dat dit op basis van foute informatie plaatsvindt?

Antwoord 13

Er zijn sinds 2015 verbeteringen doorgevoerd en oplossingen onderzocht. Helaas zijn als gevolg van het huidige toeslagstelsel makkelijke oplossingen niet voorhanden.

Vraag 14

Kunt u het proces beschrijven hoe een administratiekantoor het snelste wijzigingen in de gezinssituatie met betrekking tot toeslagen kan doorgeven aan de Belastingdienst? Is dit proces voor iedereen van toepassing? Hoe lang duurt het in dit proces voordat de wijziging ook daadwerkelijk is verwerkt?

¹⁰ Voor gevallen waarin Nederland anticumuleert, betaalt de SVB de gezinstoeslag met terugwerkende kracht per drie maanden uit. Als Nederland voorgaat, betaalt de Belastingdienst/Toelagen de kgb maandelijks uit.

Antwoord 14

De snelste weg die door een administratiekantoor kan worden bewandeld, is zorgen dat de partnergegevens van de arbeidsmigrant worden geregistreerd in de systemen van de Belastingdienst/Toeslagen. Dit kan door middel van een formulier op de site van de Belastingdienst/Toeslagen. Dat kan echter alleen wanneer de toeslaggerechtigde en zijn/haar partner beschikt over (een kopie van) de relevante documentatie. Dit kan daarom niet uitsluitend over de telefoon. Wij verwijzen u ook naar het antwoord op vraag 2 en 8 waar wordt toegelicht dat de Belastingdienst/Toeslagen personen kan laten registreren in de BRP.

Vraag 15

Kunt u ingaan op de ervaring zoals geschetst in het artikel waarbij er meerdere keren moet worden gebeld, alle informatie schriftelijk moet worden doorgegeven en het proces een half jaar duurt?

Antwoord 15

Wijzigingen kunnen uitsluitend worden doorgevoerd indien vaststaat dat dit op verzoek van de burger is. Wanneer een adviseur belt, kan dit niet altijd met zekerheid worden vastgesteld. Daarnaast is het niet altijd mogelijk gegevens per telefoon te wijzigen, bijvoorbeeld als de wijziging met authentieke gegevens onderbouwd moet worden. In dat geval wordt de burger gewezen op de wijze waarop deze wijziging schriftelijk kan worden doorgevoerd. De situatie die in het artikel wordt genoemd is ons niet bekend.

Vraag 16

Deelt u de mening dat, als de geschetste ervaring (vraag 15) klopt, deze niet acceptabel is? Bent u bereid om in deze situatie (doorgeven van wijzigingen bij aanvraag en toekenning toeslagen) zo snel mogelijk te starten met een «track & trace systeem» zodat te allen tijde de informatie bekend is, gevolgd en verwerkt kan worden (met verwijzing naar de eerder gestelde vragen en antwoorden van het lid Lodders: Voorstel track & trace voor de Belastingdienst 2021Z00311)? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 16

Het streven is dat als een toeslaggerechtigde contact opneemt met de Belastingdienst/Toeslagen hij/zij zo goed mogelijk wordt geholpen om registratie van zijn partner mogelijk te maken. Er lopen verschillende trajecten binnen de Belastingdienst die de mogelijkheden onderzoeken voor het invoeren van een systeem als track & trace en het uitbreiden van bestaande functionaliteiten om stukken te volgen.

Vraag 17

Herinnert u zich dat de Kamer in het voorjaar van 2020 zou worden geïnformeerd over een oplossing waardoor de vaststelling van het kindgebonden budget voor «buitenland gevallen» structureel goed zou worden ingericht? Wat is de status van deze structurele oplossing?

Antwoord 17

Ja. Naar aanleiding van de Beleidsdoorlichting Tegemoetkoming Ouders¹¹ is het proces van verrekening van de buitenlandse bijlagen en het controleren van (partner)gegevens in het buitenland met het oog op vereenvoudiging en verbetering onderzocht. De SVB, Belastingdienst/Toeslagen en onze beide departementen hebben op basis daarvan verschillende oplossingsrichtingen geformuleerd. Het voornemen was om voor de zomer van 2020 de oplossingsrichtingen uitgewerkt te hebben en mogelijke eerste verbetervoorstellen te kunnen doen. Als gevolg van de Coronacrisis en de herstelactie van het kgb¹² is dit niet gelukt. Wij verwachten dit jaar met de uitwerkingen en eventuele voorstellen tot verbetering te komen.

¹¹ Kamerstuk 30 982, nr. 46

¹² Kamerstuk 35 010, nr. 6

Vraag 18

Kunt u aangeven bij hoeveel arbeidsmigranten de fout is ontdekt en deze is rechtgezet? Hoeveel arbeidsmigranten zijn de afgelopen jaren in de knel gekomen omdat ze onterecht te veel kindgebonden budget hebben ontvangen en deze hebben moeten terugbetalen? Kunt u tevens aangeven om hoeveel geld het in totaal gaat (overzicht van de afgelopen zeven jaar, per jaar)?

Antwoord 18

Dit aantal is niet bekend en kan niet uit de systemen worden herleid.

Vraag 19

Zijn of worden de betreffende arbeidsmigranten op enige wijze aangemerkt als «fraudeur» binnen de Belastingdienst? Zo ja, op welke wijze?

Antwoord 19

Het ontbreken van partnergegevens is geen reden om aangemerkt te worden als fraudeur.

Vraag 20

Kunt u garanderen dat de betreffende mensen niet (langer) als fraudeur worden aangemerkt en behandeld en er gezocht wordt naar een passende oplossing? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 20

Het ontbreken van partnergegevens is geen reden om aangemerkt te worden als fraudeur.

Vraag 21

Kunt u aangeven op welke termijn het geconstateerde probleem structureel is opgelost?

Antwoord 21

De complexiteit van het proces van verrekening van de buitenlandse bijlagen en het controleren van (partner)gegevens in het buitenland is niet eenvoudig op te lossen binnen het huidige toeslagenstelsel. De historie laat dit ook zien. Op dit moment wordt dit proces opnieuw onderzocht om te zien of vereenvoudiging en verbetering mogelijk is. Wij verwachten dit jaar met de uitwerkingen en eventuele voorstellen tot verbetering te komen.

Vraag 22

Deelt u de ernstige zorgen over de ontvlechting (reorganisatie) van de Belastingdienst, het ontbreken van een haalbaarheids- en uitvoeringstoets waardoor er geen inzicht is voor de gevolgen voor de werkzaamheden waar de dienst voor staat? Heeft de ontvlechting (reorganisatie) invloed gehad op het uitblijven van de toegezegde oplossing in het voorjaar van 2020? Heeft de ontvlechting (reorganisatie) van de dienst invloed op de huidige situatie? Zo nee, kunt u beide antwoorden uitgebreid toelichten? Kunt u hierbij, conform een eerder verzoek van de leden van de VVD-fractie, een actuele haalbaarheids- en uitvoeringstoets aan de Kamer doen toekomen?¹³

Antwoord 22

De ontvlechting heeft geen invloed gehad op de huidige situatie met het kgb. Wij verwijzen u hiervoor ook naar het antwoord op vraag 2 en het antwoord op vraag 17. De wijze van ontvlechting wordt nog uitgewerkt. Als toegezegd, wordt uw Kamer over die uitwerking geïnformeerd.

Vraag 23

Klopt het dat de SVB een startbericht doorgeeft aan de Belastingdienst om over te gaan tot het uitkeren van het kindgebonden budget? Wordt deze informatie een-op-een overgenomen? Zo nee, waarom niet?

¹³ Zie hiervoor de inbreng van de VVD-fractie in het nader schriftelijk overleg inzake antwoorden op vragen commissie over enkele ontvangen brieven over de Belastingdienst, Kamerstuk 2021D08471)

Antwoord 23

Nee, de SVB voert de Algemene Kinderbijslagwet uit. Iemand maakt aanspraak op kgb als kinderbijslag wordt ontvangen. De SVB informeert de Belastingdienst/Toeslagen hierover via een zogenaamd tijdlijnbericht. Partnergegevens zijn hierin niet opgenomen omdat deze gegevens voor het ontvangen van kinderbijslag niet relevant zijn. Zie ook het antwoord op vraag 2.

Vraag 24

Klopt het dat het Ministerie van Financiën de uitvoering van toeslagen monitort? Klopt het dat de Belastingdienst rapporteert aan het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid? Kunt u toelichten of deze kwestie eerder aan de orde is gekomen in de monitoring door het Ministerie van Financiën? Zo ja, op welke manier en is hiermee gedaan? Zo nee, kunt u toelichten of de monitoring op een adequate manier gebeurt als deze situatie vanaf 2015 bekend is en er geen concrete actie ondernomen is om de situatie aan te pakken? Deelt u de mening dat deze kwestie natuurlijk veel eerder door het Ministerie van Financiën aan de orde gesteld had moeten worden? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 24

Ja, het Ministerie van Financiën monitort de uitvoering van de toeslagen vanaf de invoering van het stelsel. Bij deze monitoring komt een groot aantal onderwerpen aan de orde die te maken hebben met de uitvoering door de Belastingdienst/Toeslagen, waaronder ook het kgb. Ook tussen Belastingdienst/Toeslagen en SZW vindt periodiek overleg plaats over de uitvoering van het kgb. Specifiek bij internationale vraagstukken is ook de SVB gesprekspartner. Zoals in antwoord op vraag 2 is aangegeven, is de complexiteit van vaststelling van de hoogte van het kgb voor aanvragers waarbij een in het buitenland verblijvende partner aan de orde zou kunnen zijn, onderdeel van deze overleggen geweest en is gestreefd naar vereenvoudiging en verbetering van dit proces.